

چالش‌ها و فرصت‌های تعلیم و تربیت در فضای مجازی در حال حاضر

فاطمه اعتباری

پرسنل آموزش و پرورش ناحیه ۲ بندرعباس

چکیده

هدف از اجرای این پژوهش بررسی چالش‌ها و مشکلات آموزش مجازی در حوزه آموزش و پرورش و در مقطع ابتدایی از دیدگاه معلمان است. جامعه آماری این پژوهش مشتمل بر ۵ نفر از معلمان مدارس ابتدایی پسرانه شهرستان بندرعباس است که با استفاده از روش پژوهش پدیدارشناسی، نمونه‌گیری هدفمند و مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد، داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری تحلیل شد. نتایج پژوهش چالش‌های آموزش مجازی را در ۷ محور اصلی ضعف زیر ساختی، عدم وجود نظم، عدم بروز خلاقیت، عدم همکاری والدین، عدم وجود ارزشیابی صحیح، عدم رشد مهارت اجتماعی و عدم رفع اشکال صحیح نشان داد. در آموزش مجازی امکان دسترسی به اینترنت برای همگان وجود ندارد و هزینه اینترنت بالاست. در این نوع آموزش به دلیل عدم وجود امکانات کافی (گوشی، تبلت، آپدیت و...) برای شرکت در کلاس‌های مجازی در خانواده، به علت عدم توانایی خانواده در تهیه آنها یا حضور بیش از یک دانش‌آموز در خانواده سبب ایجاد بی‌نظمی در برگزاری کلاس‌ها شده است. محیط مدرسه در پرورش خلاقیت و رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان نقش مهمی ایفا می‌کند. حذف فضای رقابت و تعامل بین دانش‌آموزان در فضای مجازی امکان پرورش خلاقیت و رشد مهارت‌های اجتماعی را تضعیف کرده و همچنین در فضای مجازی به علت نبود ارتباط چهره به چهره و کمک کردن والدین به فرزندان نمی‌توان ارزشیابی درستی از دانش‌آموزان داشت.

کلید واژه‌ها: فضای مجازی، چالش‌ها، مشکلات و دیدگاه معلمان

مقدمه

در این روزها که شیوع ویروس کرونا تمام ساختارهای اجتماعی را در کشور و البته در سراسر دنیا به هم ریخته و با چالش‌های جدی مواجه کرده است از فرهنگ و اقتصاد و صنعت گرفته تا ورزش و گردشگری و تمام حوزه‌های دیگر درگیر این ویروس شده‌اند. حوزه آموزش نیز از این قاعده مستثنی نیست. نظام آموزشی در هر کشوری که به هر شکل ممکن از راه موجود برای استمرار آموزش و پرورش و فعالیت‌های آموزشی استفاده می‌کند. در عصر حاضر طبیعتاً بهره‌گیری از فضای مجازی و اینترنت بهترین موقعیت برای پوشش خلا آموزشی ایجاد شده است.

نظام آموزش از راه دور از آغاز نیمه دوم قرن بیستم پا به عرصه وجود گذاشت یکی از عوامل پیدایش این شیوه آموزش را میتوان پیشرفت فناوری دانست. امروزه در کشورهای مدرن یادگیری از راه دور بسیار متداول می‌باشد. برای این روش ممکن است از ویدیو، رایانه، پست الکترونیک و تکنولوژی مرتبط با اینترنت استفاده شود. آموزش از راه دور با بهره‌وری از اینترنت امکان پذیر میشود. آموزش غیرحضوری در دهه اول سال ۱۷۱۷ میلادی آغاز شده است. این نوع آموزش در سال ۱۸۵۴ در کشورهای مدرن از طریق جزوه خلاصه شده، فعالیتش گسترش پیدا کرد. در ایران آموزش از راه دور در سال ۱۳۶۶ آغاز شد و تا امروز رشد قابل توجهی در آموزش علم‌آموزان داشته است.

ظهور شبکه‌های ارتباطی گسترده از قبیل اینترنت در کنار ابزار و امکانات آموزشی پیشرفته باعث تحول در روش‌های آموزشی شده است و این مکان را فراهم کرده است تا بتوان طیف وسیعی از جویندگان علم را در نقاط مختلف واز فواصل دور و نزدیک تحت پوشش شبکه آموزشی در آورد و بدون نیاز به شرکت در کلاس‌های حضوری آموزش‌های علمی و تخصصی را به مرحله اجرا درآورد و این روش آموزشی نوین که از آن به عنوان آموزش الکترونیکی مجازی یاد میشود از پیشرفته‌ترین روش آموزشی در دنیای امروز مطرح است و از انواع فناوریهای پیشرفته نظیر شبکه اینترنتی، بانک‌های اطلاعاتی، مدیریت دانش و غیره بهره میبرد. در این نوع آموزش،